

แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา หลักสูตร
พยาบาลศาสตรบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน*
THE GUIDELINE OF EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE SYSTEM
DEVELOPMENT IN THE FACULTY OF NURSING, PRIVATE UNIVERSITY

สุวิมล จอดพิมาย¹

Suvimol Jodpimai¹

มยุรี กมลบุตร²

Mayuree Kamolabutra²

พิชชานันท์ กันพุ่ม³

Pitchanun Kanpum³

¹⁻²มหาวิทยาลัยคริสตเตียน, มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี³

¹⁻²Christian University, Bangkokthonburi University³, Thailand

Corresponding author E-mail: Suvimol@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน 2) ศึกษาวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศของกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย อาจารย์และผู้บริหารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์เอกสาร และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน นำหลักการ วงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ในการดำเนินการ 6 องค์ประกอบ 13 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน มีเกณฑ์ดำเนินการใน

---

* Received 7 March 2023; Revised 5 April 2023; Accepted 18 April 2023

ระดับปริญญาตรี 5 ข้อ ระดับปริญญาโท 10 ข้อ องค์กรประกอบที่ 2 บัณฑิต มี 2 ตัวบ่งชี้ องค์กรประกอบที่ 3 นักศึกษา มี 3 ตัวบ่งชี้ องค์กรประกอบที่ 4 อาจารย์ 3 ตัวบ่งชี้ องค์กรประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน มี 4 ตัวบ่งชี้ องค์กรประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุน การเรียนรู้ มี 1 ตัวบ่งชี้ 2) วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร การวางแผนกลยุทธ์ การมุ่งเน้นนักศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคลากรกระจายความรับผิดชอบ การจัดการความรู้ ใช้ระบบการบริหาร คุณภาพ และระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร 3) แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน ประกอบด้วย (1) สร้างภาวะ ผู้นำและวิสัยทัศน์ (2) ส่งเสริมการวางแผนกลยุทธ์ (3) ให้นักศึกษามีสมรรถนะเพื่อรับ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และทำงานเพื่อสังคม (4) มุ่งเน้นศักยภาพบุคลากร สร้างการมีส่วนร่วม และเสริมพลังอำนาจ (5) การจัดการความรู้ (6) การบริหารคุณภาพ ยืดหยุ่น และ แก้ปัญหาความขัดแย้ง (7) การจัดทำสารสนเทศเพื่อการบริหารที่ทันสมัย สร้างเครือข่ายในการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพิ่มสมรรถนะการพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษา

คำสำคัญ: การพัฒนาระบบ, การประกันคุณภาพการศึกษา, คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัย เอกชน

ABSTRACT

This research aimed to study 1) the internal educational quality assurance process, 2) the best practices in internal quality assurance process and 3) suggested guidelines for development of internal quality assurance system of the Faculty of Nursing Private University by using qualitative research, key informants consisted of Lecturers and administrators of the Faculty of Nursing Private University that the best practices in educational quality assurance. Collected data by observation, interviews, focus group discussions. document analysis, and content analysis.

The result of research were found that: 1) Internal educational quality

assurance process have applied PDCA circle, were showed 6 components, namely component 1: standardization; 5 criterias for bachelor's degree and 10 criterias for master's degree, component 2: graduate; 2 indicators, component 3: student; 3 indicators, component 4: teacher; 3 Indicators, component 5: curriculum, Instruction and learner assessment; 4 indicators, component 6: learning resources; 1 indicator. 2) The best practices for educational quality assurance consist of leadership and vision, strategic planning, student, personnel involvement, distribute responsibility, knowledge management, implemented quality management system connection and MIS 3) Guidelines for internal educational quality assurance system development consist of (1) creating leadership and vision (2) promoting strategic planning (3) provided students competency to obtain professional licenses (4) personnel potential development, empowering, flexible, risk management (5) knowledge management (6) quality management system (7) create a connection for educational quality assurance development.

Keyword: System Development, Internal Educational Quality Assurance, Faculty of Nursing in Private University

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญและมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศชาติ สังคม และ มนุษย์ให้มีความเข้มแข็ง เจริญก้าวหน้า ทันท่วงทีต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคของ เทคโนโลยี การสื่อสารที่ไร้พรมแดน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าโลกของยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) คุณภาพการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการ สร้างทรัพยากรที่มีคุณค่า นำไปสู่การพัฒนาประเทศ ในทุกประเทศจึงมี มาตรการที่จะดำเนินการ จัดการศึกษาให้มี คุณภาพ ที่สะท้อนประสิทธิภาพของสถาบันการศึกษาในการจัดการศึกษา มีความจำเป็นอย่าง ยิ่งที่ผู้รับบริการจะเรียกร้องถึงการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ทั้งกลุ่มผู้เรียนและกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต โดย วังจันทร์จิรา อินทนาคมและอัญมณี เมฆปรีดาวงค์ (2560) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการ ประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาไว้ 6 ประการ คือ 1) เพื่อให้สถาบันได้มีการพัฒนา มุ่งสู่วิสัยทัศน์และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยระบบดังกล่าวจะต้องเป็นไปตาม เจตนารมณ์ของ พ.ร.บ. และเป็นไปตามกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว มาตรฐานระดับชาติ และนานาชาติ 2) เพื่อตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตั้งแต่ระดับหลักสูตร คณะวิชา หรือหน่วยงานเทียบเท่า และสถาบันอุดมศึกษาในภาพรวม ตามระบบคุณภาพและกลไกที่ สถาบันนั้นๆ กำหนดขึ้น โดยวิเคราะห์ เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ใน องค์ประกอบคุณภาพต่างๆ ว่าเป็นไปตามเกณฑ์และได้มาตรฐาน 3) เพื่อให้หลักสูตร คณะวิชา หรือหน่วยงานเทียบเท่า และสถาบันอุดมศึกษาทราบสถานภาพของ ตนเองอันจะนำไปสู่การ กำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพไปสู่เป้าหมาย (targets) และเป้าประสงค์ (goals) ที่ตั้งไว้ ตามจุดเน้นของตนเอง 4) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนจุดแข็งจุดที่ควรปรับปรุง ตลอดจน ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงาน เพื่อนำไปปรับปรุงผลการดำเนินการในแต่ละระดับ อย่างต่อเนื่อง 5) เพื่อให้ข้อมูลสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทำให้มั่นใจว่า สถาบันอุดมศึกษา สามารถสร้างผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามที่ กำหนด 6) เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดของสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีข้อมูล พื้นฐาน ที่จำเป็นสำหรับการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการอุดมศึกษาในแนวทางที่เหมาะสม ดังนั้นการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นระบบสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะ เป็นระบบที่สร้างความเชื่อมั่นว่ามหาวิทยาลัยสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตาม มาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตร กำหนดและสังคมต้องการ ซึ่งอาจสรุปความแตกต่างระหว่างคุณภาพกับมาตรฐาน การประกัน

คุณภาพการศึกษานับได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการวางแผนและการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ มีการตรวจสอบและการประเมินผลการดำเนินงาน ตลอดจนการทบทวนการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ (สุภัทรา เอื้อวงศ์ โสภิตาทะสังขา กมลรัตน์ วัชรินทร์, 2557)

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน เป็นหน่วยงานที่ดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร โดยมีการดำเนินการตรวจสอบและประเมินอย่างต่อเนื่อง มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจะพบว่าผลการประเมินในหลักสูตรในหลายองค์ประกอบยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กำหนด และแนวโน้มการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรมีความสำคัญมากขึ้น ในขณะที่มีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตรพยายามดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพ จึงประสบปัญหาหลายด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากรเปลี่ยนแปลงบ่อย ไม่สามารถวางแผนการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ระบบสารสนเทศสนับสนุนการดำเนินงานยังไม่ดีพอ ขาดระบบบริหารที่ดี ไม่กระจายอำนาจ นอกจากนี้อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ยังมีปัญหาสำคัญในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาหลายประการ ทั้งในด้านความเข้าใจเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ต่างๆ การมีส่วนร่วมของอาจารย์และบุคลากรในคณะฯ รวมถึงปัญหาการเก็บรวบรวมข้อมูล อาจารย์บางส่วนเกษียณอายุราชการมาจากหน่วยงานของรัฐบาล ทำให้ขาดความกระตือรือร้น ขาดการวางแผน ไม่มีกลยุทธ์ที่เป็นปัจจุบัน การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นเอกภาพเท่าที่ควร ขาดการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เกิดผลกระทบต่อการจัดเก็บเอกสารหลักฐานการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อเตรียมรับการประเมินในแต่ละปี การกรอกข้อมูลผ่านระบบ CHE-QA ONLINE เป็นต้น ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรปีการศึกษา 2562 พบว่า การส่งเสริมภาษาอังกฤษของนักศึกษายังมีน้อยควรเป็นกิจกรรมที่จัดอย่างต่อเนื่อง ขาดการจัดทำแผนการบูรณาการให้บริการวิชาการกับการเรียนการสอนการวิจัยให้ชัดเจน ควรสนับสนุนให้อาจารย์ทำงานวิจัยในระดับสหสาขาวิชาชีพมากขึ้น เพื่อสร้างเครือข่ายนักวิจัยเพิ่มมากขึ้น และควรกำกับและติดตามอาจารย์ที่ศึกษาต่อระดับปริญญาเอก และการเข้าสู่ ตำแหน่งทางวิชาการให้สูงขึ้น ขาดการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ในการพัฒนา การบริหารยังขาดการเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์สู่แผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกัน ควรมีการจัดทำแผนและดำเนินการจัดการความรู้ของคณะ (คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยวิทยาศาสตร์การแพทย์เจ้าฟ้าจุฬาภรณ ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์, 2563) ทำให้ผลการประเมินไม่คงที่ ส่งผลต่อคุณภาพบัณฑิต คุณภาพอาจารย์ อีกทั้งผลการสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

พยาบาลยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ความเชื่อมั่นของผู้ใช้บัณฑิต และผู้ปกครองลดลง

จากการดำเนินการจัดการศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ยังมีปัญหาและอุปสรรคด้านคุณภาพการประกันคุณภาพของหลักสูตรในหลายองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ต่างๆ ยังไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาหลักสูตรของคณะพยาบาลศาสตร์จะพัฒนาได้นั้น ต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของหลักสูตร ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา การปฏิบัติตามมาตรฐาน และวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศจากตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ของแต่ละองค์ประกอบ ที่สำคัญคือ จะต้องหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายใน เพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงาน การขับเคลื่อนหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น สะท้อนถึงมาตรฐานการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและประชาชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน
2. เพื่อศึกษาวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน โดยแบ่งวิธีการดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ 2) ศึกษาวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ตามตัวบ่งชี้สำคัญของกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเอกชน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยละ 9 คน ประกอบด้วย คณบดี รองคณบดี หัวหน้างานประกันคุณภาพและเจ้าหน้าที่ 3 คน อาจารย์ผู้สอนคณะพยาบาลศาสตร์ 4 คน รวม 18 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำหรับการสนทนากลุ่มเป็นผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 6 คน ทั้งนี้ไม่ซ้ำกับผู้บริหารและอาจารย์ผู้ให้สัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสนทนากลุ่ม มีกระบวนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร มีลักษณะเป็นแบบบันทึกผลการประกันคุณภาพจำแนกตามตัวชี้วัดของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และจำแนกตามเอกสาร SAR คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth interview) เพื่อสัมภาษณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพตามเกณฑ์ องค์กรประกอบ และตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของคณะพยาบาลศาสตร์ ตอนที่ 2 กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ตอนที่ 3 ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยอุปสรรคของกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในคณะพยาบาลศาสตร์ที่เป็นสนามวิจัย

3. การสนทนากลุ่มสำหรับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 6 คน เพื่อหาแนวทางการพัฒนา สร้างจากผลการสังเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 และ 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสัมภาษณ์ คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการ 1) นัดหมายวันสัมภาษณ์เป็นการล่วงหน้าเป็นเวลา 1 สัปดาห์ พร้อมส่งขอข่ายการสัมภาษณ์ 2) ขอเอกสาร SAR ของคณะพยาบาลศาสตร์ทั้ง 2 มหาวิทยาลัย 3) ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มบริหาร/คณบดี รองคณบดี กลุ่มงานประกันคุณภาพ และกลุ่มอาจารย์

2. การสนทนากลุ่ม คณะผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มจาก 2 มหาวิทยาลัย จำนวน 6 คน จากตัวแทนของระดับบริหาร 2 คน ระดับผู้รับผิดชอบงานประกัน

2 คน อาจารย์ 2 คน โดยกำหนดประเด็นจากผลสรุปจากการสัมภาษณ์และการศึกษาเอกสาร

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของผลการประกันคุณภาพ ตลอดจนข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุง จำแนกตามตัวชี้วัดของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. นำเสนอวิธีปฏิบัติที่ดี โดยใช้กระบวนการควบคุมคุณภาพ PDCA จำแนกตามดัชนีการประกันคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3. นำเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ สรุปลงจากข้อมูลการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)

ผลการวิจัย

1. กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน นำหลักการ วงจรคุณภาพ 4 ขั้นตอน คือ PDCA มาใช้ในการดำเนินการ 6 องค์ประกอบ 13 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน มีเกณฑ์ดำเนินการ 5 ข้อ ในระดับปริญญาตรี 10 ข้อในระดับปริญญาโท องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 2.1 คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 2.2 (ป.ตรี) ร้อยละของบัณฑิตปริญญาตรีที่ได้งานทำ หรือประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปี 2.2 (ป.โท) ผลของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกที่ได้รับการตีพิมพ์ หรือเผยแพร่ องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 3.1 การรับนักศึกษา 3.2 การส่งเสริม และพัฒนานักศึกษา 3.3 ผลที่เกิดกับนักศึกษา องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 4.1 การบริหาร และพัฒนาอาจารย์ 4.2 คุณภาพอาจารย์ 4.3 ผลที่เกิดกับอาจารย์ องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 5.1 สารของรายวิชาในหลักสูตร 5.2 การวางระบบผู้สอน และกระบวนการจัดการเรียนการสอน 5.3 การประเมินผู้เรียน 5.4 ผลการดำเนินงานหลักสูตร

ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ องค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มี 1 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 6.1 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มีเพียงพอ

2. วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร การวางแผนกลยุทธ์ การมุ่งเน้นนักศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคลากรกระจายความรับผิดชอบ การจัดการความรู้ ใช้ระบบการบริหารคุณภาพ และการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน ประกอบด้วย 1) สร้างภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ให้กับผู้บริหารและบุคลากร 2) ส่งเสริมการวางแผนกลยุทธ์ 3) มุ่งเน้นนักศึกษาให้มีสมรรถนะเพื่อรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ 4) มุ่งเน้นศักยภาพบุคลากร สร้างการมีส่วนร่วม และเสริมพลังอำนาจ ความรับผิดชอบ 5) เน้นการจัดการความรู้ 6) ใช้การบริหารคุณภาพ 7) สร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษา

อภิปรายผล

1. กระบวนการประกันคุณภาพศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน นำหลักการ วงจรคุณภาพ 4 ขั้นตอน คือ PDCA มาใช้ในการดำเนินการ 6 องค์ประกอบ 13 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน มีเกณฑ์ดำเนินการ 5 ข้อ ในระดับปริญญาตรี 10 ข้อในระดับปริญญาโท องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 2.1 คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 2.2 (ป.ตรี) ร้อยละของบัณฑิตปริญญาตรีที่ได้งานทำ หรือประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปี 2.2 (ป.โท) ผลของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกที่ได้รับการตีพิมพ์ หรือเผยแพร่องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 3.1 การรับนักศึกษา 3.2 การส่งเสริม และพัฒนานักศึกษา 3.3 ผลที่เกิดกับนักศึกษา องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 4.1 การบริหาร และพัฒนาอาจารย์ 4.2 คุณภาพอาจารย์ 4.3 ผลที่เกิดกับอาจารย์ องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 5.1 สารของรายวิชาในหลักสูตร 5.2 การวางระบบผู้สอน และกระบวนการจัดการเรียนการสอน 5.3 การประเมินผู้เรียน 5.4 ผลการดำเนินงานหลักสูตร

ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ องค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มี 1 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 6.1 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มีเพียงพอ ซึ่งระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน มีสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนศึกษาวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ด้านกระบวนการบริหาร 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ การปรับปรุง และ การดำเนินการตามมาตรฐาน องค์ประกอบ และ ตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ ด้านผลการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพื้นที่วิจัยที่มีวิสัยปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในที่เป็นเลิศ ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาภายในรอบใหม่ (พ.ศ. 2557 – 2561) เพื่อให้เป็นไปตามหลักการที่สอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐาน การอุดมศึกษา ซึ่งปัจจุบันคือกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ที่มุ่งเน้น การพัฒนาคนและสังคมไทย ให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของ ประเทศ เน้นผลลัพธ์ด้านผู้เรียน การบริการวิชาการ ศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย และการบริหารจัดการ ตามความ เชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของแต่ละมหาวิทยาลัย โดยมีมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน มาตรฐานที่ 1 ด้านผลลัพธ์ผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 ด้านการวิจัย นวัตกรรมและการ สร้างสรรค์ มาตรฐานที่ 3 ด้านการบริการวิชาการ มาตรฐานที่ 4 ด้านศิลปวัฒนธรรมและ ความเป็นไทย มาตรฐานที่ 5 ด้านการบริหารจัดการ สำหรับการดำเนินงานตามระบบการ ประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ประกอบด้วยองค์ประกอบของการประเมินคุณภาพ การศึกษาทั้ง 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ ศิลปะและวัฒนธรรม และ องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียน การสอน การประเมิน ผู้เรียน องค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุน การเรียนรู้ โดยศึกษาตัวบ่งชี้ตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้ครอบคลุม การดำเนินงานของคณะรวม 13 ตัวบ่งชี้ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของแต่ละ หลักสูตรที่รวมทั้งการจัดกิจกรรมนักศึกษา การบริการนักศึกษา การให้บริการทางวิชาการ การ วิจัย การบริหารจัดการและการประกันคุณภาพ ดังนี้ 1) ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ ของ แผนดำเนินการ 2) การจัดการเรียนการสอน 3) กิจกรรมการพัฒนานักศึกษา นักศึกษา 4) การ

วิจัย 5) การบริการทางวิชาการทางสังคม 6) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 7) การบริหารและจัดการ 8) ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สอดคล้องกับ ปริญญาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2560) ที่กล่าวว่า กรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด ดำเนินการโดยยึดหลักการ 3 หลักการคือ การกระจายอำนาจ การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ในการทำงาน การแสดงภาระรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้และใช้วงจรคุณภาพ P-D-C-A เป็นกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ซึ่ง Lomas (2003) วิจัยพบว่า ในสถาบันอุดมศึกษาต้องแบ่งปันวิสัยทัศน์ คุณภาพและเลือกรูปแบบการจัดการเพื่อปรับปรุงคุณภาพโดยรวมและรักษาไว้ซึ่งการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ให้เข้ากับประเภทของสถาบันอุดมศึกษานั้น

2. วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มีวิธีปฏิบัติที่ดีสามารถนำไปเป็นหลักการประกันคุณภาพได้ดี ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์การบริหารงานและพัฒนาคณะ มีการใช้การวางแผนกลยุทธ์ การมุ่งเน้นนักศึกษาเป็นสำคัญ อาจารย์ บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและการปฏิบัติงาน ผู้บริหารแบ่งงานกันทำ มีการกระจายความรับผิดชอบ นำการจัดการความรู้ (KM) ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับธวัชชัย ศุภดิษฐ์ (2557) ที่วิจัยการพัฒนาแนวปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า หน่วยงานควรสร้างทีมงานที่ สามารถพัฒนางานวิจัยด้านการประกันคุณภาพ โดยให้มีอาจารย์ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในทีมงาน เพื่อเปิดให้บุคลากรปรึกษาและทำความเข้าใจด้านการวิจัย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายโอนความรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน นำการบริหารระบบคุณภาพ PDCA ร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติตามแผน ร่วมกันตรวจสอบและประเมิน ร่วมกันปรับปรุง และนำมาตราฐานคุณภาพ TQA (Thailand Quality Award) มาประยุกต์ใช้ในการบริหารและการปฏิบัติงาน และจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักศึกษา โรงพยาบาล สถานประกอบการ หน่วยฝึกประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ สำหรับแนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศสำหรับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน มีการดำเนินการสรุปเป็นขั้นตอน คือ

1) ขั้นการเตรียมการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 1.1) การเตรียมความ

พร้อมของบุคลากร การสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพการศึกษา การจัดการความรู้ (KM) และการสร้างแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ให้กับบุคลากร สร้างตารางวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ (KPI) มาตรฐาน และองค์ประกอบในการประกันคุณภาพการศึกษา จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับอาจารย์และบุคลากร 1.2) แต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการประสานงาน กำกับดูแลช่วยเหลือทั้งระดับคณะและหลักสูตร

2) ขั้นการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้ 2.1) การวางแผนที่ดีส่งผลภาพความสำเร็จในการดำเนินงาน โดยแผนกลยุทธ์ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนใช้แผนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย และของคณะเป็นแนวทาง มีการทบทวนแผนและปรับปรุงประเด็นยุทธศาสตร์ เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ตรงกับงานวิจัยของลักขณา จาตกานนท์ และคณะ (2554) วิจัยพบว่าการพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพต้องปรับปรุงวิธีบริหารจัดการงานที่ทำให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ ตระหนักถึงความสำคัญในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาจะทำให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพสามารถดำเนินไปได้อย่างเป็นระบบประสานงานด้วยความเข้าใจอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเอกธิป สุขวารี (2553) ที่ศึกษาพบว่าปัจจัยส่วนหนึ่งที่เกื้อหนุนที่ส่งเสริม ให้สถาบันอุดมศึกษามีการประกันคุณภาพการศึกษาดีเลิศ ได้แก่ มีการสื่อสารกันภายในสถาบันและมี กลไกเชื่อมโยงการปฏิบัติงานตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับภาควิชา/สาขาวิชา ระดับคณะวิชาถึงระดับสถาบัน มีการถ่ายทอดแผนกลยุทธ์ไปสู่หน่วยงานย่อย มีกระบวนการแปลงแผนกลยุทธ์เป็นแผนปฏิบัติการ มีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่สอดคล้องกับนโยบาย ดำเนินการตามแผน และติดตามผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ และการประเมินผลการดำเนินงานและนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการสอดคล้องกับงานวิจัยของสมสิทธิ์ สองประสม (2550) เกี่ยวกับทัศนคติของพนักงานต่อระบบประกันคุณภาพของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยพนักงานส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในการวางระบบประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย และรัชชัย ศุภดิษฐ์ วิจัยพบว่าสถาบันควรถ่ายทอดแผนกลยุทธ์และเป้าหมายลงสู่ระดับบุคคล เพื่อให้ทุกคนได้รับผิดชอบร่วมกัน มีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคล การส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองตามแผนที่กำหนดอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง สอดคล้องกับ Cheng (2010) ที่วิจัยพบว่าสถาบันอุดมศึกษาในอังกฤษมีการวางแผนและดำเนินการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษาภายในด้วยตนเอง จัดแบ่งงานโดยมอบหมายการทำงานให้ชัดเจน

จะต้องให้บุคลากรรู้ถึงมาตรฐานภาระของงานเพื่อที่จะได้ทำงานให้เกิดผลตามที่ได้ตกลงร่วมกัน มีระบบและ กลไกการประกันคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทุก หลักสูตร ส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองให้ผู้เรียน

2.2) การปฏิบัติตามแผน มีการขยายผลแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการติดตามผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ของแผนปฏิบัติการประจำปี อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง คือ รอบ 6 เดือนและ 12 เดือน หรือตามที่กำหนด และประเด็นความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน จะมีการเขียนรายงานสรุป ประจำปีและ SAR มีการตั้งเป้าหมายความยุทธศาสตร์และเขียนโครงการให้สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ และมีกรตรวจสอบทุกปีว่าได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์หรือไม่ เมื่อสิ้นปีจะมีการ ตรวจสอบโดยการ ประชุมทบทวนแผนกลยุทธ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและวิเคราะห์แนวโน้ม จุดแข็งและจุดอ่อน เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาแผนกลยุทธ์ต่อไป 2.3) ระบบและกลไก การพัฒนาหลักสูตรต้องมีความสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา มีระบบ กลไกในการเปิดหลักสูตรใหม่ หลักสูตรปรับปรุง การปิดหลักสูตร 2.4) การส่งเสริมพัฒนา คณาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุนที่ส่งผลให้ระบบการประกันมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยมี แผนและระบบกลไกในการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงาน สรรหาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งงาน มีมาตรการในการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากร 2.5) กระบวนการสอนนักศึกษามุ่งเน้นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการกำหนดและเผยแพร่ คุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ ให้รับทราบทั่วกัน 2.5) มีระบบและกลไกการบริการทาง วิชาการแก่สังคมเพื่อตอบสนองความต้องการ พัฒนา/แก้ไขปัญหาและเสริมสร้างความเข้มแข็ง แก่ชุมชน มีการกำหนดโครงการบริการวิชาการและวิชาชีพให้บริการด้านสุขภาพแก่สังคมใน เขตพื้นที่บริการ ร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การออกหน่วยบริการรักษาโรค 2.6) มีระบบและกลไกการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ส่งเสริมให้อาจารย์และนักศึกษาทุกระดับมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย จัดทำ แผนการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น 2.7) มีระบบสารสนเทศเพื่อการ บริหารที่มีประสิทธิภาพส่งผลกระทบต่อระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา มีระบบ EIS และระบบฐานข้อมูลที่ครอบคลุมงานทุกด้าน ทั้งข้อมูลบุคลากร ชุมชน อาชีพ สภาพเศรษฐกิจ การระบาดของโรค ข้อมูลทันตอนามัย มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อการประกันคุณภาพ การศึกษาของคณะ

3) ชั้นการร่วมกันตรวจสอบ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้ 3.1) การตรวจสอบ ประเมินผลเพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา ตรวจสอบการมอบหมายงานได้ปฏิบัติตามแผนงาน

และสารสนเทศที่ได้นำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขหรือส่งเสริมจุดแข็งจุดอ่อน ด้วยวิธีการประชุม กำกับติดตามงานที่มอบหมายให้ รับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ โดยตรวจสอบความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์และประเมินโครงการตามตัวชี้วัด (KPI) 3.2) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน เมื่อประเมินผลการตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนงาน และสารสนเทศที่ได้นำไปสู่การปรับปรุง แก้ไขหรือส่งเสริมจุดแข็งจุดอ่อน มีการประชุมกำกับติดตามงานที่มอบหมายให้รับผิดชอบ อย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้คณะกรรมการรับผิดชอบนำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์และนำเสนอผลต่อ ผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร นำไปใช้ในการวางแผน และจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ หรือการเขียนรายงานประเมินตนเอง

4) ภาวะผู้นำของผู้บริหารทุกระดับของสถาบันมีศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้ ให้กับบุคลากร ผู้นำมีการถ่ายทอดความรู้และส่งเสริมพัฒนาผู้ร่วมงานเพื่อเพิ่มทักษะหรือเพิ่ม ศักยภาพในการทำงานทั้งภายในและภายนอกคณะ เช่น มีการสอนงานให้กับผู้ร่วมงาน การ สนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรมความรู้ มีการสนับสนุนให้มีวิทยากรจากภายนอกมาให้ ความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์แก่คณะผู้บริหารคณะร่วมกันกำหนดนโยบายและจัดทำ วิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนกลยุทธ์ นำสู่การปฏิบัติที่เป็นระบบชัดเจนโดยการจัดประชุม คณะกรรมการให้บุคลากร ทุกระดับรับทราบและมีความเข้าใจร่วมกันและมีการเผยแพร่ผ่าน เว็บไซต์ของคณะ มีโครงสร้างการ บริหารงานที่ชัดเจน มีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้กับ ผู้ปฏิบัติงานแต่ละระดับ และดำเนินงานใน บทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

6) ระบบกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการจัดทำระบบ ฐานข้อมูลเพื่อสะดวกต่อการปฏิบัติงาน ทางคณะพยาบาลศาสตร์มีการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการและเป็น ระบบฐานข้อมูลที่ครอบคลุมงานทุกด้าน ได้แก่ ระบบ งบประมาณ ระบบพัสดุ ระบบการเงิน ระบบ บัญชี ระบบข้อมูลบุคลากร ระบบฐานข้อมูลวิจัย และการจัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะมีการส่งเสริมให้ คณาจารย์และบุคลากรของสถาบันเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ในรูปแบบของการร่วมเป็นกรรมการรับผิดชอบ

7. เครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาเพิ่มสมรรถนะการปฏิบัติงานแก่บุคลากร คณะพยาบาลศาสตร์มีเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานด้านการประกัน คุณภาพการศึกษาระหว่างสถาบัน ส่งเสริมให้อาจารย์และบุคลากรจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ควรมีเครือข่ายการทำกิจกรรมพัฒนานักศึกษาร่วมกันระหว่างคณะต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลภายในมหาวิทยาลัย ทำให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษา

3. แนวทางการพัฒนาระบบการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน

แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน ควรมีการดำเนินการพัฒนา ดังนี้ 1) สร้างภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ให้กับผู้บริหารและบุคลากร 2) ส่งเสริมให้ความรู้การวางแผนกลยุทธ์การปฏิบัติงาน 3) มุ่งเน้นนักศึกษาให้มีสมรรถนะเพื่อรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และทำงานเพื่อสังคม 4) มุ่งเน้นศักยภาพบุคลากร สร้างการมีส่วนร่วม และเสริมพลังอำนาจความรับผิดชอบ 5) เน้นการจัดการความรู้ (KM) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างบุคลากร 6) ใช้กระบวนการบริหารคุณภาพยืดหยุ่น และแก้ปัญหาความขัดแย้ง 7) การจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มสมรรถนะการปฏิบัติงานแก่บุคลากรที่จะช่วยสนับสนุนการพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน มีการพัฒนาตามกระบวนการ PDCA คือ ด้านการวางแผน (Plan) ด้านการดำเนินงาน (Do) ด้านการประเมินคุณภาพ (Check) และด้านการเสนอแนวทางปรับปรุง (Act) มีการนำผลที่ได้จากการตรวจสอบร่วมกับ สารสนเทศที่ได้รับนำไปปรับปรุงแก้ไข โดยการเสริมจุดเด่น และปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อน ซึ่งสอดคล้อง กับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2553) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกลไกการประกันคุณภาพ ผู้ที่มีส่วนสำคัญที่ส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ อย่างต่อเนื่องคือ คณะกรรมการนโยบาย และผู้บริหารสูงสุดของสถาบันที่จะต้องให้ความสำคัญ และ กำหนดนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจน และเข้าใจร่วมกันทุกระดับ โดยมอบหมายให้หน่วยงาน หรือคณะกรรมการรับผิดชอบในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน และกระตุ้น ให้เกิดการ พัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของคณะกรรมการ หรือหน่วยงานนี้คือ การจัดระบบประกันคุณภาพพร้อมทั้งตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินคุณภาพที่เหมาะสมสำหรับสถาบัน ระบบประกันคุณภาพคุณภาพที่ใช้จะต้อง

สามารถเชื่อมโยงให้เกิดคุณภาพการปฏิบัติงาน ตั้งแต่ระดับ บุคคล ภาควิชา หรือสาขาวิชา ระดับคณะไปจนถึงระดับสถาบัน โดยอาจจำเป็นต้องจัดทำคู่มือ คุณภาพในแต่ละระดับเพื่อกำกับการดำเนินงาน แต่สิ่งที่สำคัญคือคณะกรรมการ หรือหน่วยงานนี้ต้อง ประสานงาน และ ผลักดันให้เกิดระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถใช้งานร่วมกันได้ทุก ระดับ ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติยา ลีอ่อน (2547) ที่วิจัยเรื่อง โมเดลเชิงสาเหตุประสิทธิผลการ ประกันคุณภาพภายใน สำหรับกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ โดยสังเคราะห์งานวิจัยทั้งใน และ ต่างประเทศพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ คุณลักษณะของบุคลากรด้านความตระหนักถึงความสำคัญ การมีทัศนคติที่ดีต่อการประกัน คุณภาพ การศึกษาภายใน การทำงานเป็นทีม การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากร ความพร้อมด้าน ทรัพยากร ทั้งด้านจำนวนบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับ Hou (2012) และ Varonism (2014) ที่วิจัยพบว่า เป้าหมายการพัฒนา ศักยภาพคนที่สำคัญ เพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพ ควรมีการวางแผนและจัดสรรเกี่ยวกับงบประมาณให้เพียงพอและ เหมาะสม โครงสร้างองค์กร และ การกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานประกันคุณภาพ วัฒนธรรมคุณภาพ ภาวะ ผู้นำของ ผู้บริหาร และขนาดขององค์กร มีการบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ การจัดการ เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การปฏิบัติงานแบบวงจรคุณภาพ(PDCA) และความ พึง พอใจในงานของบุคลากร สำหรับประสิทธิผลสุดท้าย (End Outcome or Ultimate Outcome) ได้แก่การบรรลุพันธกิจของสถาบัน

องค์ความรู้ใหม่

วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศและแนวทางในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร การวางแผนกลยุทธ์ การมุ่งเน้นสร้าง สมรรถนะนักศึกษา ใช้ระบบการบริหารคุณภาพ จัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา การมุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพบุคลากร สร้างการมีส่วนร่วม และเสริม พลังอำนาจ ความรับผิดชอบ เน้นการจัดการความรู้ และสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยน เรียนรู้เพื่อพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ 1) การสร้างระบบการบริหารงานประกันคุณภาพที่ตั้นั้นควรเริ่มตั้งแต่กระบวนการมีส่วนร่วม การเตรียมความพร้อมและสร้างความตระหนักของบุคลากร โดยการจัดทำโครงการจัดการความรู้ (KM) และการสร้างแนวปฏิบัติที่ดี ในด้านผู้นำและผู้บริหารทุกระดับของควรมีศักยภาพในการ ถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากร มีการจัดประชุมและแจกคู่มือการประกันคุณภาพให้บุคลากรทุกระดับ รับทราบและมีความเข้าใจร่วมกัน มีการวางแผนที่ดีส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นการส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตให้มีความรู้ คุณธรรม จรรยาบรรณ และความ เป็นเลิศในวิชาชีพพระระดับสากล มีการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (MIS) ที่ครอบคลุมงานทุกด้าน ให้มีกระบวนการตรวจสอบประเมินผล นำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข มีการจัดทำ รายงานประกันคุณภาพการศึกษาและเผยแพร่ข้อมูลเพื่อนำเสนอเป็นสารสนเทศในการพัฒนา และรองรับการประกันคุณภาพการศึกษา 2) วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มีวิธีปฏิบัติที่ดีสามารถนำไปเป็นหลักการประกันคุณภาพได้ดี ควรสนับสนุนให้ผู้บริหารสร้างภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์การบริหารงานและพัฒนา คณะ อบรม สัมมนาด้านการวางแผนกลยุทธ์ การบริหารคุณภาพ ควรนำระบบการบริหารที่เป็นเลิศ ตามมาตรฐานคุณภาพ TQA (Thailand Quality Award) มาประยุกต์ใช้ในการ บริหารและการปฏิบัติงาน และการจัดทำข้อมูลสารสนเทศนักศึกษา โรงพยาบาล สถาน ประกอบการ หน่วยฝึกประสบการณ์ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ 3) แนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศสำหรับการประกันคุณภาพ การศึกษาควรมีการส่งเสริมให้มีอาจารย์ประจำที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการมากขึ้นโดย มีการกระจายงาน หน้าที่รับผิดชอบอย่างเท่าเทียม สร้างระบบการทำงานเป็นทีม และจัดให้มีการ แลกเปลี่ยนหรือแบ่งปันประสบการณ์หรือเทคนิคในการบริหารจัดการตนเอง ส่งเสริมการทำ ตำแหน่งทางวิชาการด้วยการสร้างสิ่งจูงใจ กระตุ้นให้อาจารย์มีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาความรู้ ความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง ควรมีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและ งบประมาณ โดยการสรรหา บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและคุณวุฒิตรงตามหลักสูตร มี ประสบการณ์ในการทำงานวิจัย และควรมีการประเมินความพึงพอใจต่อคุณภาพการจัดการ เรียนการสอนและปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ มีการจัดการเรียนการสอนเป็นทีม มีการพัฒนา อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เพิ่มสมรรถนะการ

ปฏิบัติงานแก่บุคลากรจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนให้มีมาตรฐานสูงขึ้น ส่วน **ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** 1) ควรศึกษาวิจัยประเด็นวิจัยเดียวกันนี้โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณหรือการวิจัยแบบผสมผสาน เพื่อศึกษาต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้ 2) ควรศึกษาวิจัยการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะวิชาอื่น

เอกสารอ้างอิง

- กิตติยา สีส่อน. (2547). โมเดลเชิงสาเหตุประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสำหรับกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัย คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยวิทยาศาสตร์การแพทย์เจ้าฟ้าจุฬาภรณ ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ. (2563). รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับคณะการศึกษา 2562. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยวิทยาศาสตร์การแพทย์เจ้าฟ้าจุฬาภรณ ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ.
- ธวัชชัย ศุภดิษฐ์. (2557). การพัฒนาแนวปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพการศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2562). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร : มินเซอร์วิส ซัพพลาย.
- ลักขณา จาตกานนท์ และคณะ. (2554). การพัฒนาการบริหารงานประกัน คุณภาพการศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. รายงานการวิจัยเสนอต่อคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- สุภัทรา เอื้อวงศ์ โสภิตา ทะสังขา กมลรัตน์ วัชรินทร์. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับคณะวิชา มหาวิทยาลัยสยาม.ประชุมวิชาการระดับชาติสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประจำปี 2557.
- สมสิทธิ์ สองประสม. (2550). การศึกษาทัศนคติของพนักงานต่อระบบประกันคุณภาพของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สารนิพนธ์โครงการวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต การพัฒนา

- ทรัพยากรมนุษย์และองค์การ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
สถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์.
อุทุมพร จามรมาน. (2560). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร.
กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายพัฒนาคุณภาพ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ.
เอกธิป สุขวารี. (2553). ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อการดำเนินการ
ที่เป็นเลิศสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขา
บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
Cheng, M. (2010). Audit cultures and quality assurance mechanisms in England:
A study of their perceived impact on the work of academics. *Teaching in
HE*, 15(3), 259–271.
Hou, A. (2012). Mutual recognition of quality assurance decisions on HE
institutions in three regions: A lesson for Asia. *HE*, 64(6),911–926.
Lomas, L. (2003). Embedding quality: The challenges for HE. Paper presented at
the European Conference on Educational Research, University of
Hamburg.
Varonism, E. M. (2014). Most courses are not born digital: An overview of
theQuality Matters peer review process for online course design. *Campus-
Wide Information Systems*. 31(4),217–229.